

บทที่ 5

ข้อสรุปและข้อเสนอแนะ

เทพแห่งแสงสว่างในวรรณคดีสมัยพระเวทเป็นมุกดาธิษฐานของปรากฏการณ์ธรรมชาติ ซึ่งได้พัฒนามาเป็นเทพเจ้าที่มีลักษณะทางนามธรรม ค้วยเทพที่แสงสว่างเป็นสิ่งสำคัญยิ่งเพราะเป็นแหล่งกำเนิดแห่งพลังและการเจริญเติบโตของสรรพชีวิต เป็นแหล่งกำเนิดของแสงสีอันงามวิจิตร และเป็นสาเหตุของการเปลี่ยนแปลงอันก่อให้เกิดวัน ค่ำ และฤดูกาลต่าง ๆ เทพแห่งแสงสว่างจึงได้รับการบูชายกย่องอย่างยิ่ง คังจะเห็นได้จากจำนวนบทสวดในคัมภีร์ฤคเวทที่กล่าวสรร เสริญเทพแห่งแสงสว่าง โดยเฉพาะรวมจำนวนทั้งสิ้นถึง 660 บท

เทพแห่งแสงสว่าง หมายถึงเทพที่มีแสงสว่างและให้แสงสว่างเพื่อขจัดความมืดทั้งในเวลากลางวันและเวลากลางคืน อันได้แก่ พระอาทิตย์ พระจันทร์ และดวงดาว ซึ่งมีเส้นทางโคจรอยู่ระหว่างสวรรค์ บรรยากาศ และโลก

จำนวนเทพแห่งแสงสว่างในวรรณคดีสมัยพระเวท มีจำนวนทั้งสิ้น 18 องค์ แบ่งออกเป็นเทพกลุ่มอาทิตย์ 10 องค์ได้แก่ พระวรุณ พระมิตร พระอรรมัน พระภคะ พระทักษะ พระอังสะ พระมารดาทนะ พระชาติฤ พระอินทร์ และพระวิวิสวัต และเทพแห่งแสงสว่างที่ไม่ได้อยู่ในกลุ่มเทพอาทิตย์ แก่เป็นเทพที่ให้แสงสว่างเช่นเดียวกับเทพกลุ่มอาทิตย์อีก 8 องค์ได้แก่ พระสุริยะ พระวิษณุ พระอัศวิน อุมาเทวี พระสวิตฤ พระปุมัน พระศวันษฎ และพระอัคนิ ส่วนเทพแห่งแสงสว่างในเวลากลางคืนได้แก่ พระจันทร์ มีจำนวน 12 องค์ต่อมาเพิ่มอีก 1 องค์เป็น 13 องค์และรวมดวงดาว ซึ่งเป็นดวงตาของพระวรุณค้วย

ในวรรณคดีสมัยพระเวท เทพกลุ่มอาทิตย์มีพระอหิติและพระมชุกสาเป็นเทพผู้มารดา แก่ทั้งพระอหิติและพระมชุกสาต่างก็เป็นธิดาของพระวสุ ส่วนเทพผู้บิดานั้นระบุไว้แตกต่างกัน เทพแห่งแสงสว่างที่ไม่ได้อยู่ในกลุ่มเทพอาทิตย์มีกำเนิดที่ไม่แน่นอนระบุว่าเกิดจากฟ้า คิน น้ำ ไม้ พืช ก้อนเมฆ และหวยเทพทั้งหลาย และ

บางองค์ก็ไม่ไ้ระบุชื่อกเงิน เช่น พระวิมล และพระทวิมฤต

รูปสมบัติของเทพแห่งแสงสว่างมีลักษณะเด่นคือ ความสว่างรุ่งโรจน์ ส่วน
สีที่ประกอบส่วนของร่างกายจะเป็นสีทอง ขาว แดง และน้ำตาล ตามการปรากฏของ
แต่ละช่วงเวลา รูปลักษณะทางธรรมชาติเหล่านี้ได้พัฒนาขึ้นมาเป็นมุลลาธิฐานของ
เทพเจ้า โดยสมมุติให้เทพแห่งแสงสว่างเป็นเทพที่มีรูปร่างตัวคน หรือมีอวัยวะ เช่น
แขน ขา หน้าตา ศีรษะ และเท้า เช่นเดียวกับมนุษย์ทั่ว ๆ ไป ทั้งนี้ก็เพื่อความ
สะดวกในการพรรณนาให้เป็นที่เข้าใจได้ง่าย

หน้าที่สำคัญของเทพแห่งแสงสว่างคือให้แสงสว่าง สร้างแสงสว่าง เบิก
แสงอรุณ เกรียมหนทางไว้ให้พระอาทิตย์ นำแสงสว่างมา วางดวงอาทิตย์ให้ฉายแสง
ทำให้ดวงอาทิตย์ฉายแสง หน้าที่อื่น ๆ ก็คือ ความเป็นราชาผู้สร้างและพิทักษ์กฎกษะ
และศีลธรรม ความเป็นแพทย์ และความเป็นนักรบ

คุณสมบัติของเทพแห่งแสงสว่างคือ ความเป็นอมตะ ความเที่ยงแท้ ความ
กว้างขวางไม่มีขอบเขตจำกัด ความมีอิสระเสรี ความมั่นคง สัจธรรม ความเจริญ
ก้าวหน้า ความมีอำนาจ ความเสมอภาค ความสามารถ ความเป็นสัพพัญญู-ความ
หยั่งรู้ถึงความเป็นไปของสกลจักรวาล กฎกษะ-กฎอันเที่ยงแท้ของจักรวาล ความ
บริสุทธิ์ ความมั่งคั่ง ความปลอดภย ความเมตตากรุณา ความโอบอ้อมอารี ความ
เฉลียวฉลาด ความสุข และความปิตินดี

อำนาจและความสามารถของเทพแห่งแสงสว่าง คือ ความเป็นสัพพัญญู
ไม่มีการกระทำใดที่จะสามารถปิดบังซ่อนเร้นจากพระองค์ได้ พระองค์ทอดพระเนตร
เห็นทุกสิ่งทุกอย่างไม่ว่าจะอยู่ใกล้หรืออยู่ไกลที่สุด ทอดพระเนตรเห็นทุกสิ่งที่อยู่ภายใน
ค้ำยไม่ว่าจะเป็นความหลอกลวงหรือความดั่งามก็ตาม ทอดพระเนตรเห็นการณ์ไกล
และประธานการช่วยเหลือในเรื่องทั่ว ๆ ไป อาทิ ทรงขับไล่เชื้อโรค ศัตรู ความ
ชั่วร้าย ความทุกข์ ความยากจน และประธานความสว่าง การมองเห็น จักขุ
ทรัพย์สินสมบัติ ยศ ความมั่งคั่ง โชคลาภ โภค ม้า อาหาร น้านม ความอุดมสมบูรณ์ของ
ทุ่งหญ้า ความสุข ความแข็งแรง พลละกำลัง ความเฉลียวฉลาด ความหลุดพ้นจากบาป
ลูกหลาน ที่อยู่อาศัยที่ร่มเย็นปลอดภย ชีวิตที่ยืนยาว และความปลอดภยของมนุษย์และ
สัตว์เลี้ยง

แนวความคิดเรื่องเทพเจ้าแห่งแสงสว่างในวรรณคดีสมัยพระเวท วิเคราะห์
ได้ใน 2 ประเด็นคือ ประเด็นที่ 1 ลักษณะทางรูปธรรมที่เป็นปรากฏการณ์ธรรมชาติ
คือเป็นแสงสว่างในเวลากลางวันเป็นเทพเจ้าหลายองค์ตามช่วงของระยะเวลา คือ
ตั้งแต่เวลารุ่งอรุณไปจนถึงอาทิตย์อัสดง และยังรวมไปถึงแสงสว่างในเวลากลางคืน
ด้วย ประเด็นที่ 2 ลักษณะทางนามธรรม สะท้อนให้เห็นว่าโลกของแสงสว่างคือโลก
สวรรค์อันเป็นโลกแห่งความเป็นอมตะ ความหลุดพ้น ความเป็นอิสระเสรี มนุษย์ผู้ที่จะ
บรรลุและเข้าถึงโลกสวรรค์ได้จะต้องมีคุณสมบัติเช่นเดียวกับเทพแห่งแสงสว่าง

เทพแห่งแสงสว่างในวรรณคดีสมัยพระเวท แม้จะมีหลายองค์ หลายพระนาม
ก็ตามแต่ แท้ที่จริงแล้วเป็นเทพองค์เดียว การที่จำแนกออกมาเป็นเทพหลายองค์ หลาย
พระนาม ก็เพื่อแยกช่วงเวลาที่ต่าง ๆ ในวันหนึ่ง ๆ ให้เห็นชัดเจน คัมภีร์ฤคเวท
มณฑลที่ 1 สุกตะที่ 164 มंत्रะที่ 46 ยืนยันความข้อนี้ไว้อย่างชัดเจนว่า เทพแห่ง
แสงสว่างที่มีหลายองค์ มีพระนามต่าง ๆ นั้น แท้คือเทพองค์เดียว ดังในข้อความ
ที่ว่า "ชนทั้งหลายเรียกพระองค์ว่า พระอินทร์ พระมิตร พระวรุณ พระอัคนี พระองค์
คือองกสวรรค์ปิงงาม (คางอาทิตย์) นักปราชญ์ทั้งหลายผู้เป็นสัคนุรุชเรียกชานพระองค์
ผู้เป็นหนึ่ง ด้วยพระนามต่าง ๆ ว่า พระอัคนีบ้าง พระยมบ้าง พระมาตริศวันบ้าง"¹

และนี่คือบทสรุปสุดท้ายที่ว่า เทพแห่งแสงสว่างที่แท้จริงมีเพียงองค์เดียว
แต่มีเทพที่สมมุติว่าเป็นเทพกลุ่มอาทิตย์มากมายหลายองค์

ข้อเสนอแนะ

ควรจะมีการศึกษาวิเคราะห์เทพแห่งแสงสว่างในวรรณคดีสมัยพระเวท
เปรียบเทียบกับเทพแห่งแสงสว่างในวรรณคดีสมัยหลัง เช่น คัมภีร์รามายณะ
มหาภารตะ และปุราณะ โดยใช้หลักการวิจัยในทำนองเดียวกันนี้

¹
RV.I.164.46

indram mitram varuṇamagnimāhuratho divyah
sa suparno garutman /
ekam sadviprā bahudhā vadamtyagnim yamam
matarisvānamāhuh //